

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/59/2020
Identifikačné číslo spisu: 8014200291
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8014200291.4

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: X. I., nar.: XX.XX.XXXX, bytom L. XX O., XX-XXX A., X. (predtým X. I. - ARTIMA, IČO: 46 022 546, miestom podnikania Centrálna 632/7, Svidník), právne zastúpeného JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova 2, Prešov, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, ďalší účastník: K. N., nar.: XX.XX.XXXX, bytom E. L. XXX, XX XXX, X. J., právne zastúpený: JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova 2, Prešov, o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 336-2/2014-BA zo dňa 16. januára 2014, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 4S/15/2014-88 z 22. februára 2018 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Kasačnú sťažnosť Tomasza Wegrzyna o d m i e t a .

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom č.k. 4S/15/2014-88 z 22.02.2018 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovanej v č. 336-2/2014-BA zo dňa 16. januára 2014. Žalovaná týmto rozhodnutím zamietla odvolanie žalobcu a ďalšieho účastníka a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov č. 26072-29/2013-PO z 22.10.2013 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“). Krajský súd neuznal námietku žalobcu, že bola porušená zásada dvojímštančnosti konania, keďže z obsahu predloženého administratívneho spisu je nepochybné, že žalovaná vo veci nerozhodovala na základe iných dôkazov ako tých, ktoré boli zistené pred vydaním prvostupňového rozhodnutia, pričom prvostupňové konanie a odvolacie konanie tvoria jeden celok. Uviedol, že rozhodnutie žalovanej v tejto veci je len podrobnejšie skutkovo a právne odôvodnené. Takýto postup žalovanej umožňuje § 218 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Prvostupňové konanie tvorí s odvolacím konaním jeden celok a odvolací orgán môže doplniť odôvodnenie odvolaním napadnutého rozhodnutia. Vo vzťahu k námietke o

prejudikovaní rozhodovania žalovanej v zmysle oznámenia žalovanej príslušnému orgánu Poľskej republiky a k namietanej retroaktivite krajský súd konštatoval, že žalobca v tejto súvislosti nenamietal porušenia konkrétneho právneho predpisu, ktorý by správnym orgánom takýto postup zakazoval a žalobca tiež neuviedol, aké konkrétne subjektívne práva žalobcu boli rozhodnutím v tomto rozsahu porušené. Za nedôvodnú považoval tiež námietku žalobcu, že správne orgány v preskúmvanej veci nedodrжали zákonný postup a rozhodnutie nebolo vydané v zákonnej 60-dňovej lehote na vydanie rozhodnutia. Aj keď možno konštatovať, že pri vydávaní rozhodnutia neboli dodržané procesné lehoty, podľa názoru krajského súdu toto procesné pochybenie nemá vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Krajský súd poukázal na to, že pri preskúmvaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliada len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Zrušením žalobou napadnutého rozhodnutia len z tohto dôvodu by žalobca nedosiahol priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

2. Krajský súd poukázal predovšetkým na to, že žalobca nenamietal, že rozhodnutím žalovaného došlo k porušeniu jeho konkrétnych subjektívnych práv ako účastníka správneho konania. Aj keby napadnutými rozhodnutiami alebo postupom boli porušené právne predpisy Slovenskej republiky, resp. nariadenia Rady EHS, zákon vyžaduje, aby žalobca v konaní preukázal svoje tvrdenia o porušení vlastných subjektívnych práv a nie iného subjektu. Je nesporné, že žalobca v podanej žalobe nijako nepreukázal, že by jeho subjektívne práva boli porušené rozhodnutím žalovanej vo vzťahu k namietanému nezákonnému postupu. Nedodržanie zákonom stanovenej lehoty, porušenie princípu rovnakého zaobchádzania, vykonanie kontroly v rozpore so zákonom, porušenie zásady dvojínštancnosti, či prejudikovanie rozhodnutia žalobca v žalobe vo vzťahu k porušeniu svojich subjektívnych práv žiadnym spôsobom nevyargumentoval a nepreukázal.

3. V súvislosti s otázkou, ako napadnuté rozhodnutie zasiahlo do práv a chránených oprávnených záujmov žalobcu ako zamestnávateľa, krajský súd poukázal na citovaný § 2 ods. 2 SSP, ktorý stanovuje, že ten, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde, t.j. je tak stanovená podmienka, že domáhať ochrany na súde v rámci správneho súdnictva sa môže len ten, koho práva a právom chránené záujmy boli ohrozené resp. poškodené.

4. Rozsudok krajského súdu napadli žalobca a ďalší účastník spoločnou kasačnou sťažnosťou, v ktorej poukázali na čl. 13 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 a čl. 16 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, keď uviedli, že žalovaná nemala právomoc rozhodnúť o určení uplatniteľnej legislatívy a bez ohľadu na ďalšie skutočnosti musí dôjsť k zrušeniu rozhodnutí žalovanej. Uviedli, že krajský súd nebol viazaný samotnými dôvodmi žaloby a mal ex lege zrušiť rozhodnutia žalovanej, nakoľko ide o rozhodnutia vydané orgánmi, ktoré na to neboli podľa zákona oprávnené. Dôvodili tiež, že skutkový stav v administratívnom konaní nebol dostatočne zistený. Trvali na tom, že zo strany žalovanej došlo k prejudikovaniu rozhodnutia, pretože už v liste z 25.07.2013 oznámila poľskému orgánu sociálneho zabezpečenia obchodné mená, resp. mená a priezviská zamestnávateľov, u ktorých sa podľa žalovanej jedná o tzv. schránkové firmy. Opätovne namietali, že v administratívnom konaní nebola zachovaná lehota na vydanie rozhodnutia. Nestotožnili sa ani so záverom krajského súdu, že nedošlo k porušeniu subjektívnych práv žalobcu, keď tvrdili, že došlo k porušeniu viacerých jeho subjektívnych práv, najmä pokiaľ ide o právo na spravodlivý proces, právo na fungovanie verejnej správy na princípe tzv. dobrej správy a právo na dodržiavanie základných zásad správneho konania. Dodali, že osobitne na strane žalobcu tiež došlo k porušeniu jeho subjektívneho práva vlastniť majetok, práva na slobodnú voľbu povolania a práva podnikat' a dosahovať zisk z podnikateľskej činnosti v Slovenskej republike. Jeho subjektívne práva je potrebné vnímať vo vzájomnej súvislosti so subjektívnymi právami jeho zamestnancov, nakoľko ide o osoby, ktoré boli spoločne účastníkmi administratívneho konania a zároveň subjektmi, na ktoré sa vzťahujú právne dôsledky rozhodnutí.

5. Vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti sa žalovaná pridržovala svojich doterajších vyjadrení.

Uviedla, že nerozhodovala o určení uplatniteľnej legislatívy, ale o nevzniku sociálneho poistenia podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Pre aplikáciu čl. 13 (3) nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 musí byť splnených niekoľko podstatných náležitostí, ako je napr. reálny výkon činnosti zamestnanca na území Slovenskej republiky. Dôkazné bremeno leží nielen na Sociálnej poisťovni, ale aj na žalobcovi a zamestnancovi, pričom túto povinnosť, ktorá im vyplýva z vykonávacieho nariadenia si riadne nespĺnili. Uviedla, že nezasahuje do majetkových práv žalobcu, pretože nerozhoduje o jeho odvodovej povinnosti, ale o nevzniku sociálneho poistenia jeho zamestnanca podľa slovenskej legislatívy, čo má za následok, že žalobca za tohto zamestnanca nie je povinný platiť a odvádzať poistné na sociálne poistenie; preto žalobca nie je dotknutý na majetkových právach.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok - SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť podanú žalobcom je potrebné zamietnuť.

7. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

8. Podľa § 178 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

9. Prvostupňovým rozhodnutím Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov, rozhodla, že ďalšiemu účastníkovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi žalobcu dňom 01.02.2011 do 31.01.2012 podľa slovenskej legislatívy. Pobočka Sociálnej poisťovne svoje rozhodnutie odôvodnila tak, že kontrolou vykonanou prvostupňovým správnym orgánom nebol preukázaný reálny výkon činnosti zamestnanca. Žalovaná toto rozhodnutie žalobou napadnutým rozhodnutím potvrdila a voči nemu podané odvolania zamietla.

10. Správny súdny poriadok v § 178 ods. 1 priznáva aktívnu legitímáciu na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá o sebe tvrdí, že bola ako účastník administratívneho konania na svojich právach alebo právom chránených záujmoch ukrátená rozhodnutím alebo opatrením orgánu verejnej správy. Žiaden subjekt nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech inej osoby. So zreteľom na ustanovenie § 178 ods. 1 treba považovať za náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže súd posúdiť otázku aktívnej legitímácie žalobcu.

11. Žalobu podľa § 178 a nasl. SSP môže podať len ten, kto bol správnym rozhodnutím alebo opatrením ukrátený na svojich právach a nielen na svojom záujme. V správnom súdnictve pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov súd poskytuje ochranu iba subjektívnym žalobcovým právam.

12. Kasačný súd sa stotožnil s tvrdením krajského súdu, že z obsahu žaloby je jednoznačné, že žalobca nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale porušenie práv zamestnanca, keď okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí žiadne porušenie jeho subjektívnych práv netvrdil. Kasačný súd považoval za správne tvrdenie krajského súdu, že nedodržanie procesných lehôt nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí. Kasačný súd sa preto stotožnil so záverom krajského súdu o tom, že žalobca nebol procesne aktívne legitimovanou osobou v zmysle § 178 ods. 1 SSP.

13. Pokiaľ ide o argumentáciu žalobcu a ďalšieho účastníka v tom zmysle, že správny súd nie je viazaný

rozsahom a dôvodmi žaloby, ak rozhodnutie alebo opatrenie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona oprávnený - v tomto prípade Sociálna poisťovňa, k tomu kasačný súd dodáva, že aj nad rámec žalobnej argumentácie kasačný súd nevidel v rozhodnutí a postupe žalovanej porušenie subjektívnych práv žalobcu.

14. Rovnako za správne považoval kasačný súd závery krajského súdu o tom, že žalobca nebol aktívne hmotnoprávne legitimovanou osobou. Pokiaľ žalobu žalobcu zamietol, rozhodol správne, pretože žalobca nielenže nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv (namietal porušenie práv svojho zamestnanca), ale rozhodnutiami Sociálnej poisťovne nebolo zasiahnuté do majetkovej sféry žalobcu. V prípade bezdôvodného odvedenia poistného, by bolo poistné zamestnávateľovi v zmysle § 145 zákona o sociálnom poistení vrátené. Prichádzal do úvahy len zásah do majetkovej sféry zamestnanca žalobcu. Kasačný súd preto v zmysle § 461 SSP kasačnú sťažnosť podanú žalobcom zamietol.

15. Pokiaľ ide o kasačnú sťažnosť podanú do konania pribratým účastníkom, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný, dospel k záveru, že túto kasačnú sťažnosť je potrebné odmietnuť.

16. Podľa § 442 ods. 1 SSP kasačnú sťažnosť môže podať účastník konania, osoba zúčastnená na konaní podľa § 41 ods. 2, ak bolo rozhodnuté v ich neprospech a generálny prokurátor za podmienok ustanovených v § 47 ods. 2 (ďalej len „sťažovateľ“).

17. K. N. - zamestnanec, žalobu nepodal - do konania bol len pribratý uznesením krajského súdu. K. N. ako ďalší účastník nemá právo podať kasačnú sťažnosť, keďže sa nerozhodovalo o ním namietaných právach a v konaní pred krajským súdom nebolo rozhodnuté v jeho neprospech. Zrušením rozhodnutia krajského súdu nie je schopný zvrátiť výsledok konania, pretože žalobu nepodal.

18. Na základe uvedeného kasačný súd podľa § 442 ods. 1 SSP kasačnú sťažnosť K. N. podanú proti rozsudku krajského súdu odmietol. Z tohto dôvodu mu nevzniklo ani právo na náhradu trov kasačného konania (§ 169 SSP).

19. O trovách kasačného konania vo vzťahu k účastníkom konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobca v tomto konaní nebol úspešný a žalovanej právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.